

Hjortens spredningsmønster – noe vi trenger å forholde oss til i forvaltningen?

Sluttkonferanse Hjortmerk 8 juni 2011

Leif Egil Loe
Institutt for Naturforvaltning, UMB

Hjortens arealbruk

- Sesongtrekk
- Spredning

- **Sesongtrekk**

Trekk vår og høst mellom (tradisjonelle) sommer- og vinterområder

- **Spredning**

Å utvandre permanent fra fødestedet (moras leveområde)

Hva har tidligere studier vist?

Data fra Snillfjord:
Øremerket på vinterforingsplasser
som kalv eller åring:

- 418 bukker
- 355 koller

67% senere skutt under høstjakt.

Avstand fra merkested:

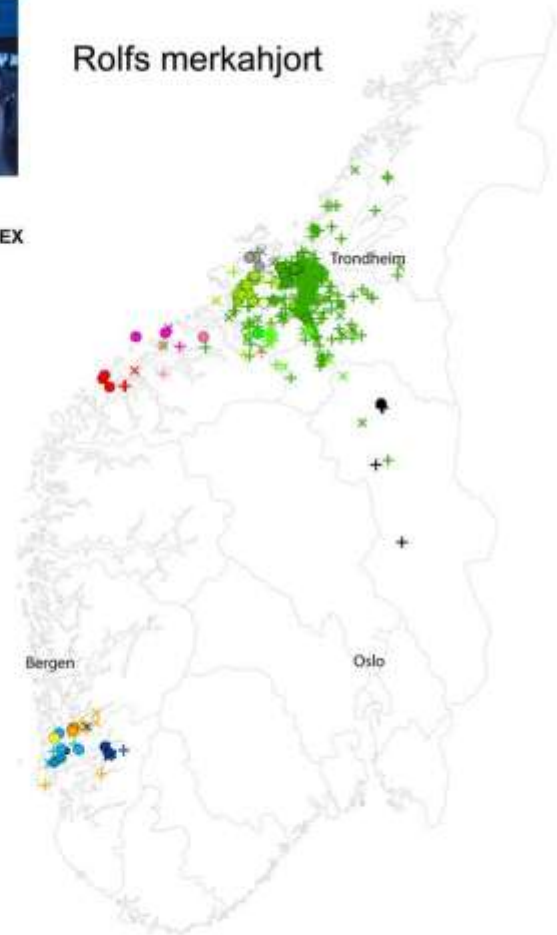
- Bukker: 21 km (0-147)
- Koller: 6 km (0-151)

Rolfs merkahjort

MARKKOMMR, SEX

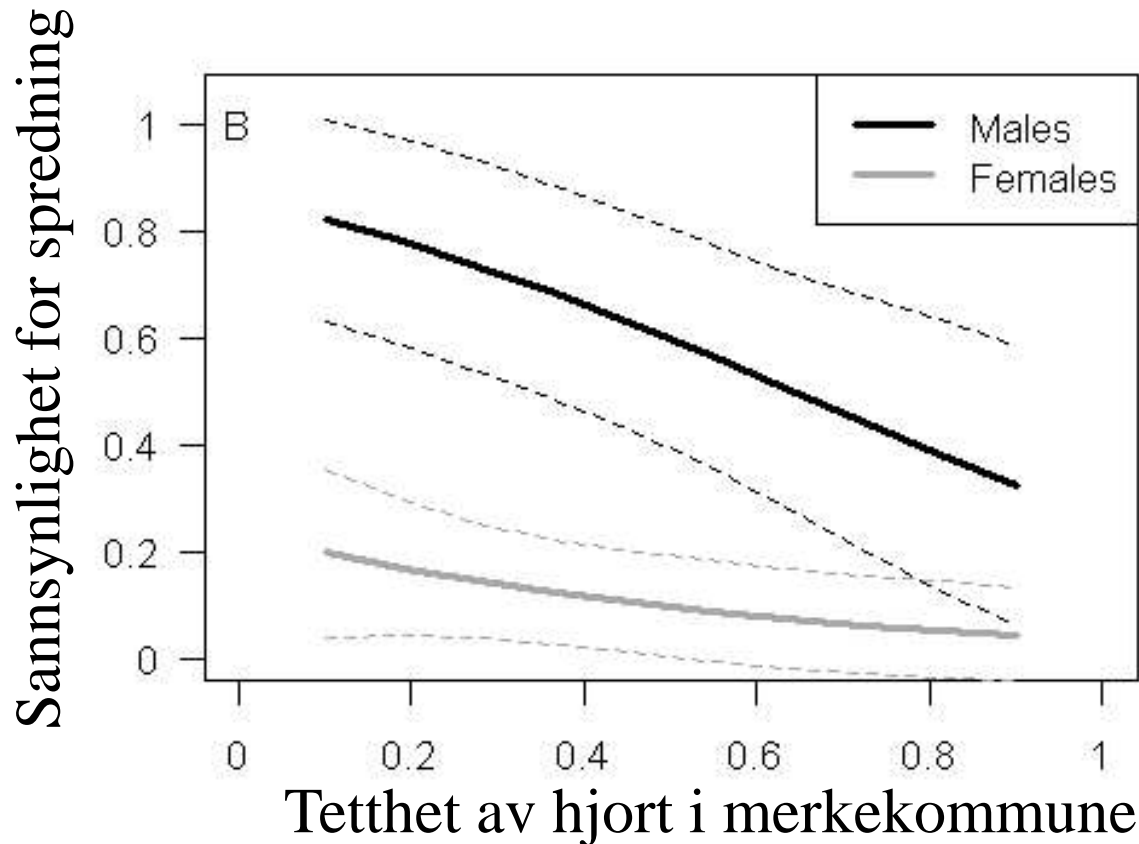
- + 437, male
- × 1134, female
- + 1134, male
- × 1146, female
- + 1154, male
- × 1211, female
- + 1211, male
- × 1216, male
- × 1504, female
- + 1504, male
- × 1548, female
- + 1548, male
- + 1557, male
- × 1557, female
- + 1567, female
- + 1567, male
- + 1569, male
- × 1569, female
- + 1612, male
- + 1612, female
- + 1613, male
- × 1613, female
- × 1617, male
- + 1617, female

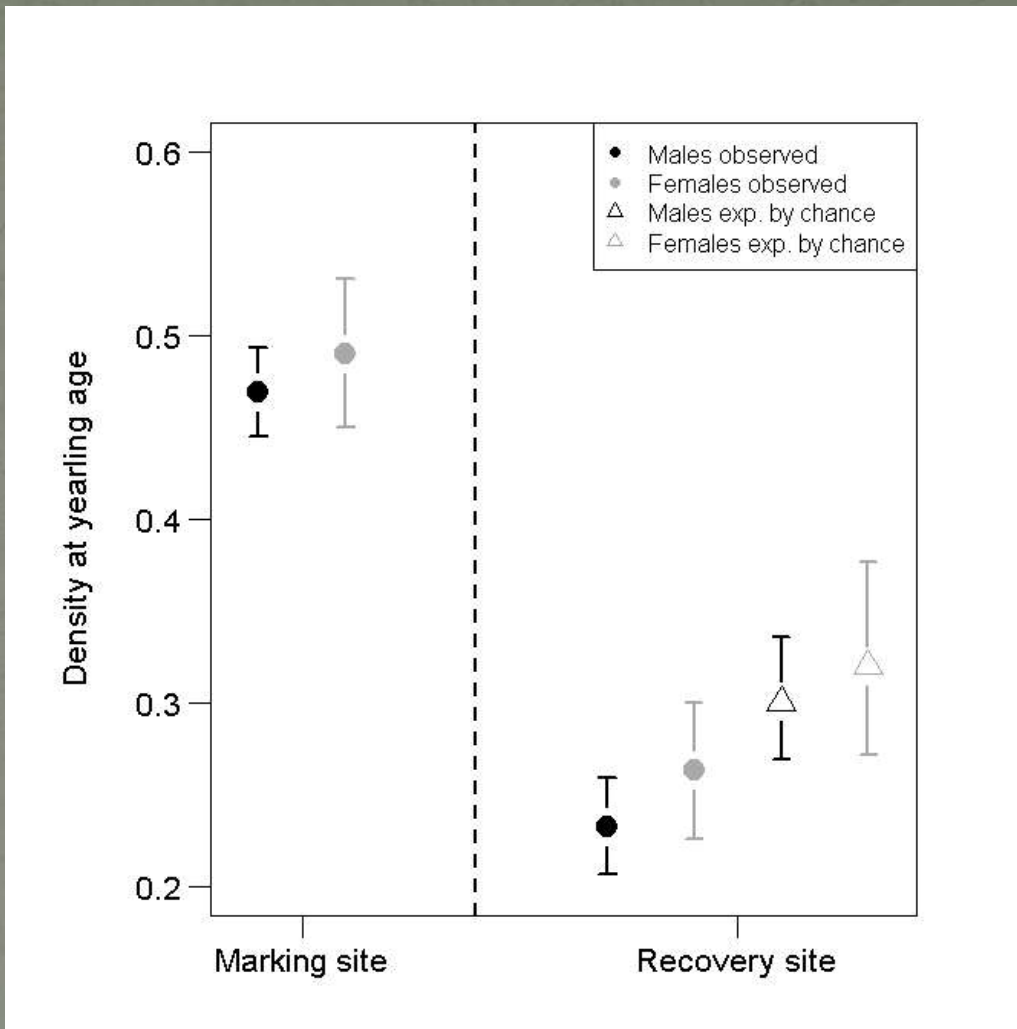
● Merkeplasser - farge etter kommune
(samme farger som over)

0 25 50 100 150 200
Kilometers

Spredning og tetthet

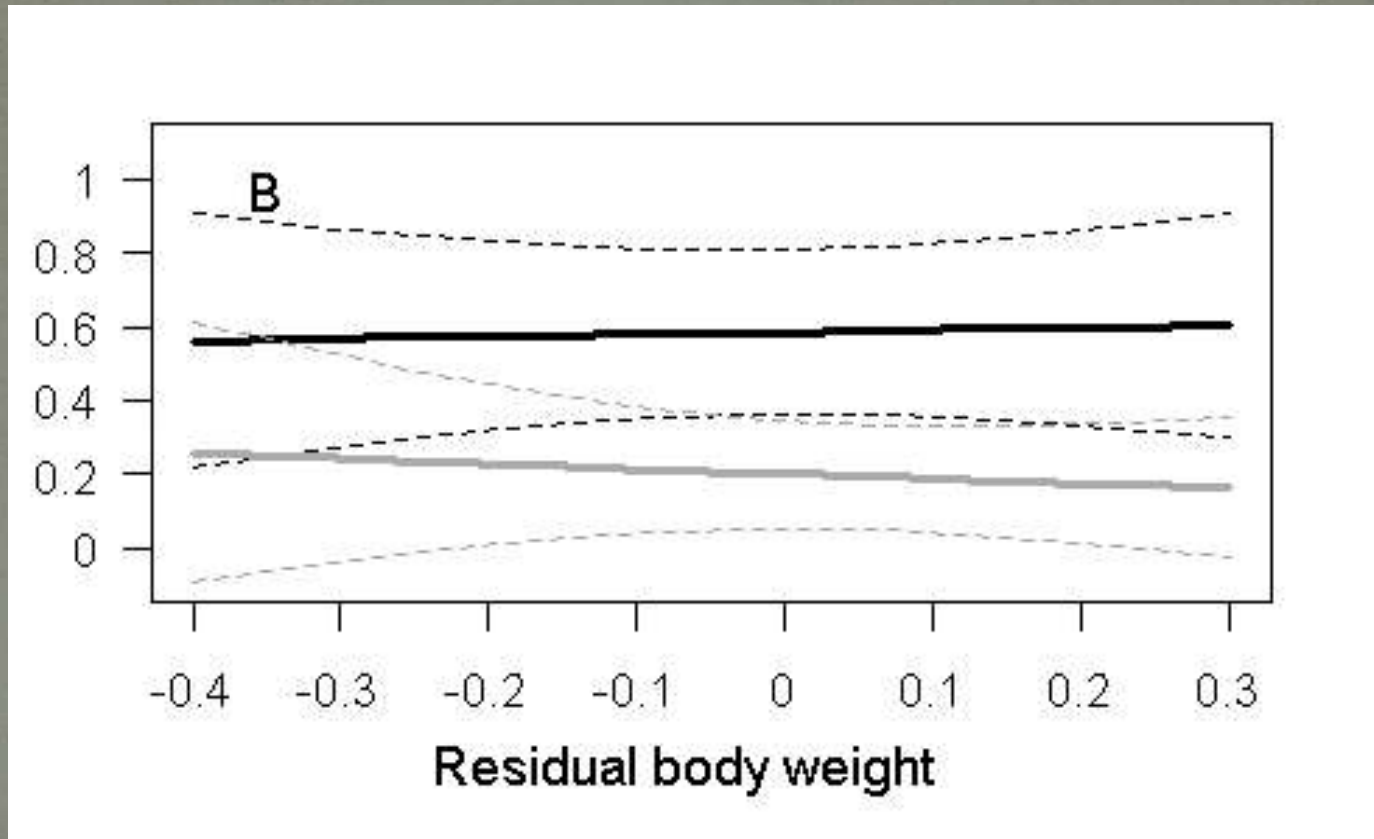

- Bukker sprer oftere enn koller
- Andelen bukker som sprer faller fra 80% til 40% ved økende tetthet

De bukkene som drar velger områder med lav hjortetetthet

Kroppsvekt ingen betydning for spredning

- ”Skrapdyr” og høykvalitetsdyr utvandrer i lik grad

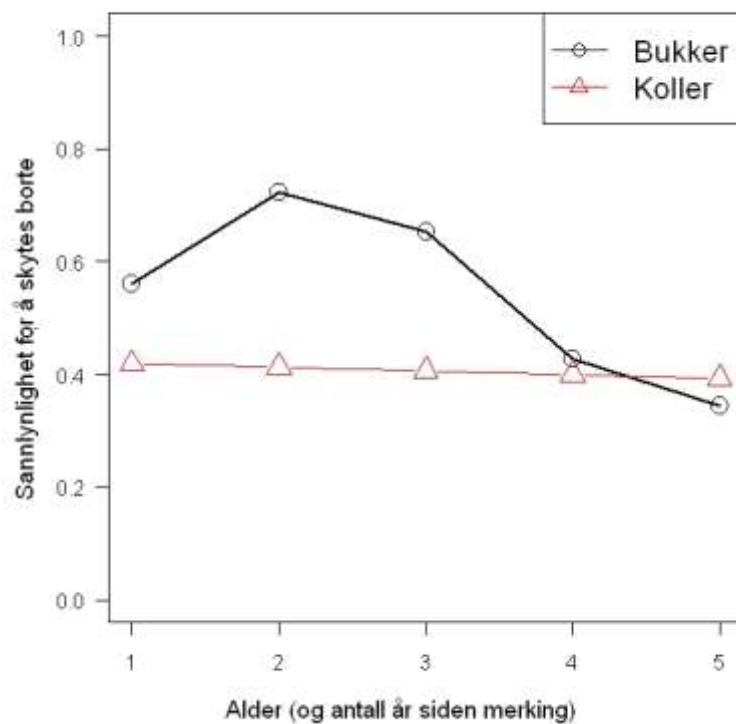
Hva er viktig for en bukk?

- Et enkelt sinn?
 - Før 3 år → mat
 - Etter 3 år → damer og mat
- Frem til 3 år:
 - Utstrakt utforskning av nærområdet (mat og fremtidige brunststeder)
 - Spise seg opp for å nå maks kroppsstørrelse

Utforskertrang som ungkar

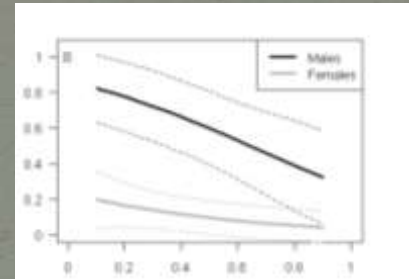
- 2-3 år gamle bukker skytes oftere ”borte”

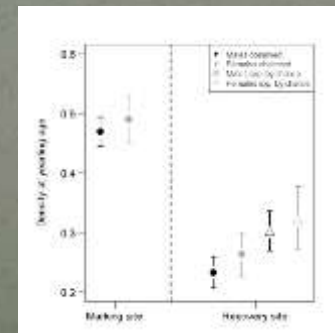
Tolkning av mønsterne

- Bukker valgte å bli hjemme ved økende tetthet fordi:

- Flere koller per bukk
- Metning av dyr i omkringliggende områder

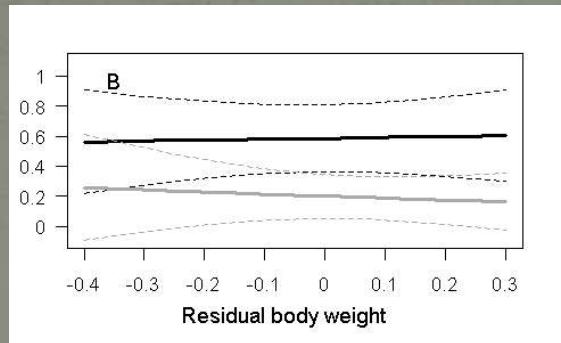

- De som drar velger områder med lite hjort fordi
 - Bedre kvalitet på maten

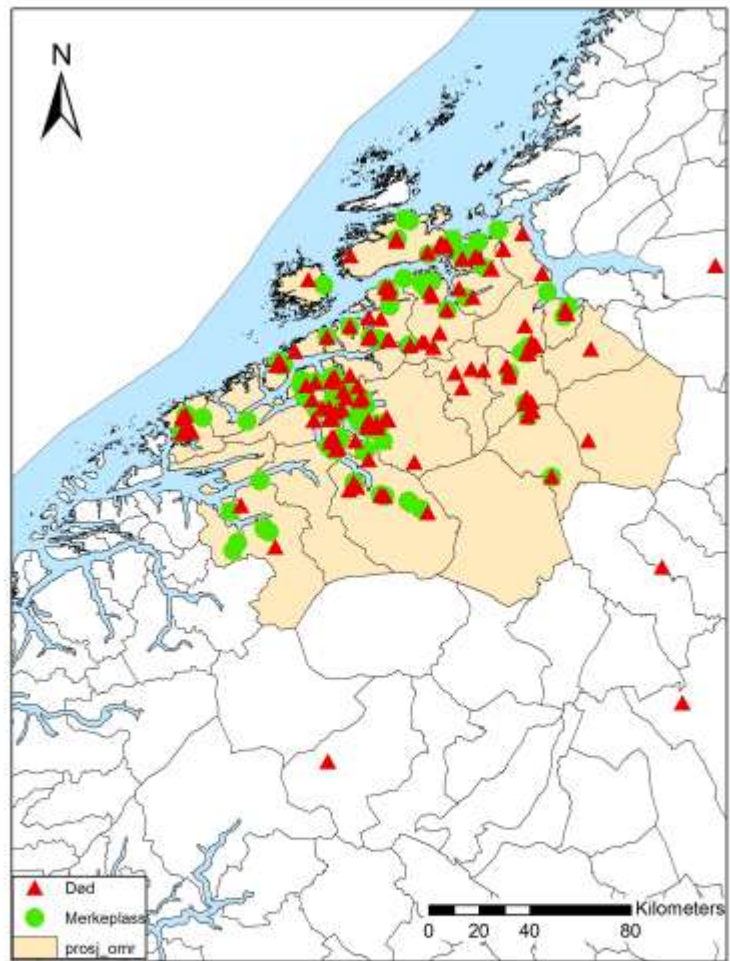
Tolkning

- Kroppsvekt ikke viktig fordi:
 - Både lette og tunge dyr utforsker nærområdet i like stor grad?
 - Alle drar hvis de finner et bedre område?

Oppsummering av hva vi forventer å finne i Hjortmerk-dataene:

- Det er bukkene som drar og de drar i ung alder
 - Bukker skytes 2 mil og koller $\frac{1}{2}$ mil unna merkeplass
- En del bukker kan forventes å returnere hvis de når 4-5 års alder
- Negativ tetthetsavhengighet i andel som drar? Eller var dette spesielt i Snillfjord i en økende bestand?
- Oppsøker områder med lavere tetthet
- Små og store dyr har lik sannsynlighet for å utvandre
- Og fasiten er.....

Hjortmerk

- Spredningsavstand:
 - Bukker – 36,4 km (median 24,7) – max 182 km
 - Koller – 7,8 km (median 1,9) – max 98,5 km
- Dyra blir skutt i vald med lavere tetthet enn de var merka i,... gjelder bukkene!.
- Betyr dette noe for forvaltninga? Er det noe vi trenger å tenke på?